

3. Retningslinjer for emballering ved magasinering af kulturarvsgenstande

Formål

Som hovedregel bør kulturarvsgenstande være emballeret i beskyttende emballage i forbindelse med magasinering. Emballagen skal først og fremmest tjene til at beskytte genstandene mod støv, klimasvingninger og lys samt lette håndteringen. Emballagen kan medvirke til at holde orden på grupper af genstande, som naturligt hører sammen eller som ville være udsat for let at bortkomme.

Visse typer af genstande (se [Eksempler på emballeringspraksis](#)) er dog på grund af deres art, størrelse eller materialemæssige udformning bedre tjent med at være umiddelbart tilgængelige for inspektion.

Anvisninger

Generelle emballeringsprincipper:

- Ved valg af emballeringsmateriale skal der tages hensyn til genstandens materialemæssige sammensætning og egenart.
- Emballagen skal tilpasses genstanden og ikke omvendt.
- Genstande som afgiver flygtige, skadelige stoffer skal emballeres i diffusionsåben emballage.
- Emballagen skal være stærk nok til at bære genstandens vægt og kunne tåle håndtering.
- Mærkning skal forefindes udenpå emballagen for at undgå unødigt håndtering.
- Materialer til emballering bør forefindes i rigelige, lettilgængelige mængder.

Emballering kan forhindre en umiddelbar genkendelse af genstandene og det vil derfor være nødvendigt med en genkendelig registrering evt. suppleret med et billede og pladssignatur placeret på emballagen.

Inden for enkelte materialeområder findes der internationale standarder (se [Eksempler på standarder for emballering](#)) for korrekt emballering og bevaring af kulturarvsgenstande – på andre områder har der udviklet sig en fast praksis, som har vist sig hensigtsmæssig (se [Eksempler på emballeringspraksis](#)). Inden for en del andre områder er der ikke entydige anvisninger på, hvordan man skal emballere kulturarvsgenstande, men kun meget generelle retningslinjer for anvendelsen og kvaliteten af de materialer, man emballerer med samt genstandenes størrelse og art.

Primær og sekundær emballering

Afhængig af genstandens art kan der være brug for både en primær og en sekundær emballage. Den primære emballage er defineret ved at være i direkte kontakt med genstanden, mens den sekundære ikke er i direkte kontakt.

Der stilles større materialemæssige krav til den primære emballage end til den sekundære, da materialer i direkte kontakt med genstanden lettere reagerer med denne.

Primær emballering:

Materialer, der anvendes til primær emballering af kulturarvsgenstande (se [Forhandlerlisten](#)), skal følge gældende standard, hvis en sådan forefindes eller altid være af den bedst mulige kvalitet, da genstanden er i direkte kontakt med emballagen. Emballagen skal være kemisk stabil – det vil sige, at den ikke må kunne afgive skadelige stoffer, der kan reagere med genstandsmaterialerne.

Emballeringsmaterialerne må ikke kunne forårsage fysisk skade på genstandenes overflade.

Sekundær emballering:

Til sekundær emballage skal tilstræbes at benytte materialer, som er af god kvalitet, og som ikke afgasser skadelige stoffer med forringet luftkvalitet til følge. Materialer, der ikke er langtidsholdbare, men som heller ikke afgasser skadelige stoffer til omgivelserne, accepteres, når de ikke er i direkte kontakt med genstandene. Det er en forudsætning, at klimaforhold og ventilation er optimale.

Som udgangspunkt bør der benyttes diffusionsåbne materialer (f.eks. pap der kan "ånde"). Hvis der benyttes emballage af plast, skal emballagen være ventileret, og fremstillet af en kemisk stabil plasttype (se [Forhandlerlisten](#)).

At der ikke stilles samme høje krav som til sekundær som til primær emballage, udelukker naturligvis ikke, at man kan vælge at have samme høje standard for alle slags emballeringsmaterialer, hvilket på sigt vil sikre lavere udskiftningsfrekvens af emballeringsmaterialer.

Opskummet plast:

Opskummet plast er velegnet som stødabsorberende emballage. Der findes både elastiske og hårde typer. Af de elastiske typer bør der til kulturarvsgenstande kun bruges polyethylenskum: F.eks Ethafoam® og plastazote® (se [Forhandlerlisten](#)).

Såkaldt skumgummi, som typisk består af polyurethan, bør ikke anvendes til emballering af kultur-arvsgensstande, idet den type materialer generelt er ustabile og på sigt vil nedbrydes og evt. give anledning til misfarvende og klæbrige udsondringer.

Hårdt skum bruges både som stødabsorberende og temperaturiserende emballage. Til kulturarvsgenstande bør der kun anvendes polystyren- og polypropylenskum.

Man skal være opmærksom på, at opskummet polystyren (Flamingo®) ikke må komme i forbindelse med genstande, som kan indeholde blødgørere eller spor af opløsningsmidler (f.eks. blød plast og overfladebehandlede genstande), da polystyrenet kan gå i opløsning og smitte af på genstandene. Opskummet PVC-, polyurethan- og phenolplast kan afgive produkter, som virker korroderende på kulturarvs-genstande og må derfor ikke bruges til emballering.

I tvivlstilfælde:

Hvis man ikke er sikker på, om emballagen (f.eks. æsker) er syre- eller træfri kontaktes konserveringsfagligt personale med henblik på udførelse af simple materialetests.

Litteratur

FJÆSTAD, Monika, red. *Tidens Tand: förebyggande konservering*. Stockholm: Riksantikvarieämbetet, 1999.

HATCHFIELD, P. *Pollutants in the Museums Environment: Practical Strategies for Problem Solving in Design, Exhibition and Storage*. London, 2002.

LEE, L.R. & D. THICKETT. *Selection of Materials for the Storage or Display of Museum Objects*. Occasional Paper No. 111. London: The British Museum, 1996.

Standards in the museum. Vol. 1: Care of Archaeological Collections. London: Museums and Galleries Commissions, 1992.

Standards in the museum. Vol. 2: Care of Biological Collections. London: Museums and Galleries Commissions, 1992.

Standards in the museum. Vol. 3: Care of Geological Collections. London: Museums and Galleries Commissions, 1993.

Standards in the museum. Vol. 4: Care of Larger and Working Objects. London: Museums and Galleries Commissions, 1993.

Standards in the museum. Vol. 5: Care of Musical Instruments. London: Museums and Galleries Commissions, 1995.

Standards in the museum. Vol. 7: Care of Photographic Collections London: Museums and Galleries Commissions, 1996.

Standards in the museum. Vol. 8: Care of Costumes and Textile Collections. London: Museums and Galleries Commissions, 1998.